

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 08.01.1963, sp. zn. 9 Tz 50/62, ECLI:CZ:NS:1963:9.TZ.50.1962.1

Číslo: 33/1963

Právní věta:

K výkladu ustanovenia § 137 event. § 132 tr. zák. v případech predaja tovaru na úver.

Predaj tovaru na úver vzhľadom k § 14 vyhlášky Ministerstva vnútorného obchodu č. 125/58 Ú. v. vydanéj na základe § 1 zák. č. 160/49 Zb. o vnútornom obchode možno tam, kde ide o závažné porušenie tohoto zákazu, pokladať za porušenie dôležitej povinnosti. O tom, či v konaní obžalovaného je možno zhladať aj neodpovedný postoj k majetku v socialistickom vlastníctve, možno si urobiť úsudok aj z toho, akým ľuďom a za akých podmienok obžalovaný úver poskytol, najmä aké mal záruky na to, že úver bude splatený.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 08.01.1963

Spisová značka: 9 Tz 50/62

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, Poškození majetku v socialistickém vlastníctví, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Ukládání trestu

Předpisy: 160/1949 Sb. § 1 140/1961 Sb. § 58

§ 132

§ 137 141/1961 Sb. § 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkom Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši bol obžalovaný uznaný vinným trestným činom rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. c) tr. zák. a odsúdený na 3 (tri) roky odňatia slobody podmiennečne na skúšobnú dobu 3 (tri) roky preto, že od 26. 8. 1960 do 31. 1. 1961 ako vedúci pohostinstva v Podturni postupne odcudzoval určité obnosy z tržieb, ďalej poskytoval tovar na úver a aj sám brával pre svoju potrebu tovar čím spôsobil manko vo výške 21 322,95 Kčs a poškodil v tomto rozsahu Jednotu LSD v Lipt. Mikuláši.

Okresný súd vyslovil súčasne povinnosť obžalovaného nahradiť škodu v sume 10 301,40 Kčs mesačnými splátkami po 300,- Kčs aj s 5 % úrokmi.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu tento rozsudok v celom rozsahu zrušil a Okresnému súdu v Liptovskom Mikuláši prikázal, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

K porušeniu zákona v ustanovení § 2 ods. 5 tr. por. došlo tým, že okresný súd nevykonal všetky potrebné dôkazy k náležitému objasneniu skutkového stavu.

Pokiaľ obžalovaný bral pre seba peniaze z tržieb a rovnako pokiaľ bez zaplatenia bral pre vlastnú potrebu z predajne rôzny tovar, dopúšťal sa nepochybne úmyselne rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve, ktorý mu bol ako vedúcemu predajne zverený. Za takéto rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve však už nemožno považovať bez bližšieho objasnenia aj skutočnosť, že obžalovaný predával občanom na úver. Podľa jeho obhajoby mal v čase konania poslednej inventúry a revízie medzi občanmi pohľadávky v sume 5200,- Kčs, ako to vyplýva aj zo zápisnice o šetrení manka z 1. 2. 1961, pričom obžalovaný viedol aj zoznam osôb, ktorým poskytol úver. Podľa tohoto potom malo dôjsť v prevažnej miere k vyinkasovaniu skoro celej sumy. Nebolo však bližšie prešetrované, a to vyžiadanim prílohy k uvedenej zápisnici, či obžalovaný poskytol úver, ako je o tom zmienka v zápisnici, tým osobám, od ktorých boli potom príslušné sumy vyinkasované.

Podľa doterajšej judikatúry iba ináč neprípustné poskytovanie úveru osobám, u ktorých už v dobe poskytovania úveru niet podmienok pre vymáhanie zaplatenia tovaru, by bolo možno posudzovať ako úmyselné rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve formou sprenevery (§ 132, ods. 1 písm. b) tr. zák.), kým v ostatných prípadoch by za podmienok uvedených v § 137 tr. zák. poskytovanie úverov osobám spôsobilým poskytnuté úvery zaplatiť mohlo byť posúdené ako nedbalostné konanie, ktoré poškodzuje majetok v socialistickom vlastníctve.

Podmienkou uznania viny trestným činom poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve z nedbanlivosti podľa § 137 tr. zák. je, aby páchatel na takomto majetku skutočne spôsobil väčšiu škodu, ďalej aby to urobil porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona alebo konaním, ktoré svedčí o nezodpovednom postoji k majetku, ktorý je v socialistickom vlastníctve. Prvou podmienkou trestnej zodpovednosti podľa tohoto ustanovenia je teda, aby páchatel spôsobil škodu aspoň okolo 5000,- Kčs. Pokiaľ ide o otázku či obžalovaný v prípade, že by škoda činila aspoň uvedenú výšku, túto spôsobil porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, treba poukázať na to, že § 14 vyhlášky Ministerstva vnútorného obchodu č. 125/58 Ú. V. vydané na základe § 1 zák. č. 160/49 Zb. o vnútornom obchode zakazuje predaj tovaru na úver, pokiaľ nejde o špeciálnu úpravu. Tento zákaz vyplýva zo systému socialistického obchodu vzniknúť tým, že by sa časť dlhov za takto nakúpený tovar neuhradila, národohospodársky význam tohoto princípu vyplýva aj z potreby udržiavať rovnováhu medzi množstvom tovaru, ktorý je k dispozícii občanom a medzi finančnými zdrojmi, ktoré občania majú k dispozícii. Preto predaj tovaru na úver napriek zakazu možno tam, kde ide o závažné porušenie tohoto zakazu, pokladať za porušenie dôležitej povinnosti. O tom, či v konaní obžalovaného je možno zhládať aj neodpovedný postoj k majetku v socialistickom vlastníctve, možno si urobiť úsudok aj z toho, akým ľuďom a za akých podmienok obžalovaný úver poskytol, najmä aké mal záruky na to, že úver bude splatený.

K objasneniu skutkových podkladov pre rozhodnutie, či sú dané podmienky pre uznanie obžalovaného vinným aj trestným činom poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 ods. 1 tr. zák. bude potrebné vypočuť svedka V. a pokiaľ to bude možné, získať z písomností Jednoty LSD v Lipt. Mikuláši prílohu vyhotovenú týmto svedkom, ktorá obsahuje odpis záznamov predložených obžalovaným počiatkom februára 1961 v účtarni uvedeného podniku o osobách a výške poskytnutého úveru.

V prípade, že by sa preukázali skôr rozvedené okolnosti, došlo by k zníženiu rozsahu manka zavineného úmyselným rozkrádaním. Pri posúdení takého konania obžalovaného by nebolo možné uplatniť kvalifikáciu podľa § 132 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. c) tr. zák. pokiaľ by chýbali vo výške manka podmienky pre ustálenie značnej škody, teda škody okolo 20 000,- Kčs. Bolo by súčasne potrebné uvážiť, či sa obžalovaný postupným odcudzovaním jedného tovaru z predajne, ktorú viedol, ako aj ponechávaním si rôznych súm z tržieb nedopúšťal rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve pre zárobok podľa § 132 ods. 2 písm. b) tr. zák.

Až po doplnení dokazovania bude možné vo veci znovu rozhodnúť nielen o vine, ale aj o treste. Pritom treba podotknúť, že okresný súd porušil svojím rozhodnutím zákon aj v ustanovení § 58 ods. 1 tr. zák. ak uložil obžalovanému trest odňatia slobody v trvaní 3 roky a výkon tohoto podmienčne odložil na skúšobnú dobu 3 roky. Podľa ustanovenia § 58 ods. 1 tr. zák. môže totiž súd podmienčne odložiť iba výkon trestu odňatia slobody, ktorý neprevyšuje dva roky.